

Kdo je zares neodgovoren

Tržaški italijanski dnevnik še vedno nadaljuje z objavljanjem pisem, protestov in sestavkov v zvezi z nedavnimi izjavami glavnega tajnika italijanske socialdemokratske stranke, poslanca Ferrija, ki je v Trstu, kot smo že poročali, znova poudaril, da je za njegovo stranko vsa vzhodna italijanska meja, torej tudi njen del med področjema A in B bivšega Svobodnega tržaškega ozemlja, dokončna.

Potem ko se je v tem dnevniku, ki bi bil že zaradi svoje preteklosti najmanj poklican, da bi zagovarjal in branil določene teze, angažiral sam njegov glavni urednik, so se pričeli v njem oglašati samozvani predstavniki raznih istrskih »družin«, nekatere organizacije istrskih prebežnikov, Lega nazionale, misovci in seveda tudi nepogrešljivi bivši predsednik Kat. akcije v Trstu, Sardos Albertini. V izvajanjih vseh teh ljudi in družin najdemo odkrito ali prikrito obtožbo, češ da stranka odpovedujeta »nespornemu italijansko poslanec Ferri in z njim tudi njegova skemu ozemlju« v korist Jugoslavije.

V tem na nacionalistične strune uglašnem zboru seveda ni smela manjkati »Vita nuova«, glasilo tržaške škofijske kurije, ki se je v napadu na voditelja ital. socialdemokracije morda izkazala kot najbolj strupena, čemur se sicer ne čudimo, saj se že dolgo dobro poznamo. »Strankin voditelj — pravi med drugim ta list — bi moral biti previden in bi se mu ne smelo sramotno spodrsniti na tleh, kjer se je izkazal za nepripravljenega, kot učenec, ki je slabo prebavil snov ... Italijan bi ne smel odstopati svetih italijanskih ozemelj in pravic drugim državam.« Da bo mera polna, pa še zares nesramen napad na Ferrijeve tržaške tovariše, ki naj bi »peli hozo« njegovim »zločinskim bedastocam«.

Ti ljudje, ki so najprej z udinjanjem politiki fašizma ali celo s podporo tej politiki bili soodgovorni za povojno usodo teh krajev in nato tudi soodgovorni za odhod množic italijanskega ljudstva iz Istre, gotovo nimajo v sebi trohice sramu, če si drznejo tako nečedno klevetati italijanskega politika, ki v tem primeru nima druge krivde, kot da je povedal resnico.

Zgodovinsko dejstvo je namreč, da je Italija izšla iz vojne, ki jo je leta 1940 izzval fašizem, poražena in je zato svoj poraz morala med drugim plačati z izgubo Istre, Reke in Zadra, ozemlja torej, ki je bilo s pariško mirovno pogodbo z dne 10. februarja 1947 priključeno Jugoslaviji. S tem mednarodnim aktom je torej prenehala suverenost Italije nad omenjenim ozemljem, kot je tudi prenehala nad tistim delom nekdanje Julijske krajine, ki je po isti mirovni pogodbi bil proglašen za Svobodno tržaško ozemlje, katerega upravo so delno prevzeli Jugo-

Zakaj želi SZ premirje na zahodu

Nemški zvezni kancler Brandt se je te dni podal na uradni obisk v Sovjetsko zvezo, kamor ga je povabil predsednik sovjetske vlade Brežnjev. To je neposredna posledica podpisa pogodbe štirih velikih sil: Združenih držav, Velike Britanije, Francije in Sovjetske zveze — o Berlinu. Pogodba je bila podpisana komaj štiri dni prej in nobenega dvoma ni, da se je pri tem odvalil največji kamen od srca Sovjetom; niti pred televizijskimi kamerami sovjetski predstavnik pri podpisu pogodbe ni mogel prikriti svojega srečnega smehljaja. In to je potrdilo tudi izredno naglo povabilo Brandtu, naj pride na obisk v Rusijo, kjer bi se sovjetska voditelj Brežnjev in Kosigin srčno rada pomenila z njim.

Odkod ta nenadna sovjetska ljubezen do Zahodnih Nemcev, ki so bili še do pred kratkim kremeljskim voditeljem simpatični kot kamenček v čevlju? In kako to, da je Sovjetska zveza zdaj tako hitro podpisala pogodbo o Berlinu, ko pa jo je prej zavlačevala cela leta? Težko si je misliti, da je postal prav

slovani (cona B), delno pa Angleži in Amerikanci (cona A). Po mednarodnem pravu Italija torej nima nobene pravice nad ozemljem, ki ga je z mirovno pogodbo dokončno izgubila, kar je kasneje potrdil tudi Londonški sporazum (leta 1954). Razlikovanje med pojmom suverenosti in izvrševanja oblasti (potestas imperii), češ da bi prva v primeru bivše cone B še vedno pripadala Italiji, drugo pa bi bilo le po sili razmer priznana Jugoslaviji, je za resnega pravika iz trte izvito in more kvečjemu predstavljati predmet zabavnega žongliranja, nikakor pa ne objektivne znanstvene razprave.

Zato kdor danes govori o »nespornih italijanskih pravicah« v coni B, o nikdar izgubljeni suverenosti itd., itd., je popoln nevednež, ki si trmasto zapira oči pred znanimi dejstvi, ali pa je v slabi veri. S prav to slabo vero pa so očitno prežeti že omenjeni dnevnik, kurijino glasilo, njuni misovski prijatelji in nekateri samozvani istrski prvaki, ki so danes v Trstu tako glasni. Ogromna večina Tržačanov pa ni okužena po nacionalističnem šovinizmu in želi živeti v miru ter sodelovanju, ob spoštovanju jezikovnih in vseh ostalih pravic obeh narodnih skupnosti. Tem še v glavo ne šine misel, da bi načenjali ali pogrevali vprašanja meje med sosednjima državama; to tembolj, ker postaja dejansko ta meja vse bolj simbolična, glede na njen široko odprt značaj.

Ljudje dobre volje morajo zato samo odbravati trezne in daljnovidne besede poslanca Ferrija ter odločno zavračati neodgovorna in zlonamerna izvajanja starih in novih peropraskov, ki se oglašajo v že omenjenem tisku.

D. L.

Brandt Sovjetom tako zelo simpatičen, da so mu hoteli napraviti to uslugo. Za vsem tem tičijo drugi vzroki, ki jih ni težko ugani. Sovjetska zveza želi namreč na zahodni diplomatski fronti premirje, da bi mogla bolj mirno in zbrano usmeriti topove svoje propagandne ideološke ofenzive proti Kitajski.

Česar niso mogli nemški diplomati nikoli doumeti, to imajo ruski voditelji v malem prstu, da si namreč ne smejo privoščiti boja na dveh frontah. Vojna na dveh frontah je pokopala Nemčijo v prvi in drugi svetovni vojni. Pokopala bi tudi Sovjetsko zvezo. Zato je hotela ruska diplomacija začasno skleniti premirje na Zahodu, da bi lahko odločneje nadaljevala boj na Vzhodu. Zaenkrat je to samo boj s papirjem in radijskimi valovi. Lahko pa se izpremeni nenadno tudi v boj z orožjem.

Nekdanji spor med Titom in Stalinom je pokazal, kako zelo resno jemlje Moskva take ideološke razkole; a kljub vsemu pisanju o sovjetsko-kitajskem sporu se tudi danes na Zahodu le malokdo zaveda, kaj pomeni za Sovjetsko zvezo spor s Kitajsko, ki je vse ostrejši. To postaja za Sovjete prava mora in obsedenost. In to tembolj, ker se dobro zavedajo, da se ta propagandno-ideološki boj lahko spremeni vsak čas tudi v boj z orožjem, ki bi mogel postati usoden za sovjetski imperij. Proti Kitajcem bi ne mogli uporabiti atomskih bomb — katere imajo sicer tudi Kitajci — ker se zavedajo, kaj bi to pomenilo v očeh svetovne javnosti. V navadnem orožju pa ima Sovjetska zveza samo relativno premoč, kajti naroda, ki šteje nad 700 milijonov duš, si nobena armada ne more pokoriti, če je pripravljen dajati odpor.

V tem pogledu vietnamski primer veliko pove. Vojna s Kitajsko bi bila neskončno dolga in pri tem bi prej ali slej zašel v krizo ves sovjetski imperij.

Rusi to vedo, zato so pripravljene plačati precej veliko ali tudi zelo veliko ceno za premirje na Zahodu. To ve tudi ameriška diplomacija. In zato bo Nixon s svojim obiskom ubil dve muhi na en mah. Polaskal se bo Kitajcem in nedvomno dosegel kako korist za Združene države, vsekakor odprtje kitajskega tržišča za ameriško blago in morda celo časten mir v Indokini, kjer ima Kitajska kljub vsemu več besede kot Rusija, že zato, ker je bliže in lahko bolj grozeče pritisne na Hanoj kot Rusija. Zelo verjetno pa je njegov obisk na Kitajskem tudi zvito preračunan kot pritisk na Moskvo, naj popusti na Zahodu, če noče, da se iz Nixonovega obiska v Peking razvije še kaj več, kar bi trdneje povežalo Kitajsko in Združene države v nastopanju proti Sovjetski zvezi in njeni ekspanzivnosti proti toplim morjem.

Spričo vsega tega je malo verjetno, da bi si upala Sovjetska zveza privoščiti prav zdaj

(dalje na 3. strani)

RADIO TRST A

• NEDELJA, 19. septembra, ob: 8.00 Koledar; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 9.45 Schubert: 3 glasbeni utrinki, op. 94 št. 1.-3. Igra pianist Badura Skoda; 10.45 Za dobro voljo; 11.15 O. Wilde: »Zvezdan«. Pravljičica; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 F. S. Finžgar: »Naša kri«. Igrajo člani Slovenskega gledališča v Trstu, režira M. Uršič; 17.00 Revija zborovskega petja; 17.30 Šport in glasba; 18.30 Blues s Terryjem in McGheejem; 18.45 Bednarik: »Pratika«. 19.00 Lahka glasba iz naših studiov; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Motivi iz filmov; 20.00 Šport; 20.30 Ljudske pesmi v komorni predelavi; 20.45 Ljubljenska lirika; 21.00 Semenj plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba; 22.25 Zabavna glasba.

• PONEDELJEK, 20. septembra, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.10 Pomenek s poslušavkami; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Vaše čtivo - Kam po maturi; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Simfonična dela deželnih skladateljev; 18.45 Armstrong in njegovi »All Stars«; 19.10 »Odvetnik za vsakogar«; 19.15 Revija solistov; 19.40 Zbor »Aquilée« iz Basiliana; 20.00 Športna tribuna; 20.15 Danes v deželni upravi; 20.35 Glasbene razglednice; 21.00 Priporočniki naše dežele: G. D'Aronco: »Umetnik«; 21.10 Nepozabne melodije; 21.45 Slovenski solisti, Sopr. Tatjana Kralj, pri klavirju Engelman; Samospevi J. Pavčiča, D. Jenka, B. Ipavska, O. Oeva in J. Flajšmana; 22.05 Zabavna glasba.

• TOREK, 21. septembra, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.10 Bednarik: »Pratika«. 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas - Novice iz sveta lahke glasbe; 18.15 Umetnost; 18.30 Komorni koncert; 18.50 The Joe Venuti Quartet; 19.00 Otroci pojò; 19.10 C. Piermani: Kako posluje italijanski parlament; 19.20 Glasbeni best-sellerji; 19.45 Zbor »Jacobus Gallus« iz Trsta, vodi Vrabec; 20.00 Šport; 20.15 Danes v deželni upravi; 20.35 Wolf-Ferrari: »Štirje grobijani«, opera v 3 dej; 23.00 Zabavna glasba.

• SREDA, 22. septembra, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.10 Evropske prestolnice: »Budimpešta«; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst - Slovareček sodobne znanosti - Na počitnice; 18.15 Umetnost; 18.30 Koncertisti naše dežele; Bar. Claudio Giombi, pri klavirju Luci Sanvitale; 18.50 Steffenov ritmični orkester; 19.10 Higijena in zdravje; 19.20 Jazz; 19.40 Grške ljudske pesmi; 20.00 Šport; 20.15 Danes v deželni upravi; 20.35 Simf. koncert; V odmoru (21.25) Za vašo knjižno polico.

• ČETRTEK, 23. septembra, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Pianist Gulda; 12.10 G. Bartolozzi: Otrok v prvih letih svojega razvoja; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Kako in zakaj - Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 18.30 Romantične simfonije; 19.20 V. Beličič: Kraške črtice: »Mi in druga bitja«; 19.30 Izbrali smo za vas; 19.45 Zbor Rudolf Lamy; 20.00 Šport; 20.15 Danes v deželni upravi; 20.35 A. De Benedetti: »Lahko noč, Patricija!«, Igra v 3 dej; Prevedla J. Komačeva; Radijski oder, režira Peterlin; 22.30 Zabavna glasba.

• PETEK, 24. septembra, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.10 Izlet za konec tedna; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Govorimo o glasbi; 18.15 Umetnost; 18.30 Sodobni ital. skladatelji; 18.45 Mojstra b-popa Parker in Gillespie; 19.10 Zgodovina prometnih sredstev; 19.20 Novosti v naši diskoteki; 19.40 Vokalni kvartet »Zvonček«; 20.00 Šport; 20.15 Danes v deželni upravi; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Koncert operne glasbe.

• SOBOTA, 25. septembra, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Veseli motivi; 12.10 Poklici: »Kamnarji« priprav. Reharjeva; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio - oddaja za avtomobiliste; 16.10 Festival ljudsko-zabavne glasbe v Števerjanu; 16.30 Plesna čajanka; 17.20 Za mlade poslušavce: Popevke dneva - Beseda o poeziji - Moj prosti čas; 18.15 Umetnost; 18.30 Duo Palm-Kontarsky; Beethoven: Sonata v a duru, op. 69; 19.10 Svet v obeh slovenskih popotnikov; 19.25 Nekaj jazz; 19.45 Moški zbor »France Prešeren« iz Kranja, vodi Lipar; 20.00 Šport; 20.15 Danes v deželni upravi; 20.50 R. Lenček: »Po jerebico«. Dramatizirana zgodba; Radijski oder, režira Kopitarjeva.

Rusi nadaljujejo polemiko s Kitajci

Moskovski vladni časopis »Pravda« je dne 4. septembra objavil zelo dolg članek, v katerem polemizira z zunanje-političnimi pobudami kitajskega vodstva v zadnjem obdobju. Članek je zanimiv zato, ker razkriva poglede sovjetskega vodstva na kitajsko zunanjo politiko, hkrati pa je postal podlaga pisanja o teh vprašanih v tistih socialističnih državah, ki podpirajo sovjetsko linijo.

Članek med drugim obtožuje kitajske voditelje, da nastopajo proti kolektivni varnosti v Evropi in Aziji in da delujejo proti sporazumu Sovjetske zveze in Poljske z Zvezno republiko Nemčijo. Vojno psihozo hočejo prenesti v Albanijo, z namenom, da bi na Balkanskem polotoku povzročili napetost. Kitajska, trdi »Pravda«, nastopa tudi proti sporazumu o razorožitvi in prepovedi jedrskega orožja.

V zvezi z odnosi med Sovjetsko zvezo in Kitajsko moskovski časnik piše, da kitajsko vodstvo izvaja močno propagando proti sovjetski partiji in državi, ki predstavlja glavno oviro hegemonističnim težnjam kitajske republike. Kitajska s svojo politiko do ostalih socialističnih držav povzroča razdor med temi državami in v mednarodnem delavskem gibanju. V skladu s to politiko je pomiritev in izboljšanje odnosov samo z nekaterimi socialističnimi državami, n.pr. z Jugoslavijo.

»V sredstvih kitajskega vodstva za nadaljevanje boja proti Sovjetski zvezi, nadaljuje »Pravda«, je postalo vztrajno propagiranje demagoške težnje, ki je popolnoma tuja marksizmu-leninizmu, o boju proti »dvema super silama«. Kitajsko vodstvo skuša imperializem ZDA, ki hoče igrati vlogo poroka in branilca mednarodnega sistema izkoriščanja in jarma, ki prinaša smrt in trpljenje mnogim narodom sveta, enačiti s Sovjetsko zvezo, ki je domovina leninizma, prva socialistična država, temelj antiimperialističnega boja vseh revolucionarnih sil.«

Po moskovskem mnenju pomeni poudarjanje teorije o dveh »super silah« razredno izdajo, kajti Peking hoče prikriti boj dveh svetovnih sistemov — socializma in kapitalizma — ter se je začel tako umikati od resničnega boja proti svetovnemu imperializmu.

Sovjetska zveza gleda z razumevanjem na zblizanje med Kitajsko in ZDA, vendar ji ne sme biti vseeno, da to pomeni tudi poudarjanje odkritega sovraštva proti sami Sovjetski zvezi. Sovjetski vladni časopis označuje kitajsko politiko kot nenačelno ter jo imenuje »nacionalistični pragmatizem« in se vprašuje, ali Washington in Peking ne pripravljata zarote proti socializmu in proti koristim narodov, ki se borijo za svobodo in neodvisnost.

Sovjeti menijo, da so cilji in praksa maoizma v nasprotju z nalogami svetovnega komunističnega gibanja ter spominja na dejstvo, da se maoizem proti mednarodni socialistični skupnosti povezuje z najrazličnejšimi sovražniki socializma, z imperialisti in rasisti, trockisti in reformisti ter skupaj z njimi ustvarja »enotno fronto«.

»Pravda« ocenjuje maoizem kot razdiralski, zato je zelo nevarna težnja kitajskih voditeljev po prevladi v mednarodnem komunističnem gibanju in v zaostalem tretjem svetu. »Cilji in praksa maoizma povzročajo velikan-

sko škodo mednarodnemu komunističnemu in delavskemu gibanju, narodnoosvobodilnemu in antiimperialističnemu boju,« pravi na koncu članka moskovsko vladno glasilo.

Novice po svetu

Sest držav Skupnega trga je doseglo na sestanku v Bruslju načelen sporazum glede skupnega stališča pri pogajanjih z Združenimi državami v zadevi mednarodne denarne krize. Zahtevale bodo razvrednotenje dolarja in odpravo ameriške 10-odstotne takse na uvoz. Dogovorili so se tudi o sorazmerju svojih valut le z omejenim nihanjem. Sporazumu se je pridružila Velika Britanija.

Pristanek sovjetske sonde »Luna 18« na Luni se je ponesrečil. Sonda je pristala na razritem kraju in se razbila ali prevrnila. To je že tretji zaporedni sovjetski neuspeh v vesoljskih raziskavah v letošnjem letu.

V Palermu so spet aretirali 25 dozdevnih mafijevcev. Zdi se pa, da taki ukrepi niso najbolj učinkoviti in premočno spominjajo na nekdanje fašistične konfinacije. Bolje bi bilo odločneje voditi preiskave o storjenih hudodelstvih in jih preprečevati s skrbnim nadzorstvom in z dviganjem prosvetne ravni prebivalstva na Siciliji.

V Reggio Calabrii spet grozijo nemiri in atentati s tritolom.

Kot se je zvedelo, je Sovjetska zveza zahtevala pred časom od Jugoslavije prost letalski hodnik in oporišče nekje na obali.

Atlantska zveza je dala (posredno vedeti), da bi ne ostala križem rok, če bi bila Jugoslavija napadena od Sovjetske zveze.

Računajo, da bo letos zaradi neurij in suše pridelek grozdja za vino v Italiji za 30 odst. manjši kot predvideno.

Zaradi preobilice zavžitih uspavalnih sredstev je umrla v Hollywoodu igralka Anna Maria Pierangeli, stara 39 let.

V Sloveniji se še vedno nadaljuje polemika zaradi takoimenovane »akcije petindvajsetih poslancev« slovenskega parlamenta, ki so hoteli predlagati za kolektivno predsedstvo Jugoslavije dva druga kandidata namesto Ribičiča in Bulca.

V mestu Arenzanu je moral odstopiti župan, krščanski demokrat dr. Costanzo Rollero, ker se je upiral poplavi železobetonskih zgradb, ki požirajo zelenje v mestecu. To je sprožilo polemično gonjo zainteresiranih ljudi proti njemu, ki ga je prisilila k odstopu.

★

NAŠE SOŽALJE

Pretekli teden je umrl po kratki, a hudi bolezni kot posledici nezgode mladi, komaj 34-letni SAŠKO DANEU iz spostovane in zavedne Danevove družine na Opčinah. Saško je študiral, nato pa je pomagal svojemu očetu v trgovini z gradbenim materialom. Bil je prijazen in dober mlad mož, tako da so ga imeli vsi radi, ki so ga poznali.

Njegovi mladi ženi iz ugledne družine inž. Sturma v Barkovljah, staršem in sestri naše globoko sožalje. Bog naj jih tolaži.

Uredništvo in uprava N. 1.

★

Državni trgovski tehnični zavod s slovenskim učnim jezikom »Žiga Zois« - Trst, sporoča, da bo začetek šolskega leta 1971-72 v petek, 1. oktobra 1971, s šolsko mašo v cerkvi pri Sv. Ivanu ob 8. uri. »

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Reg. na sodišču v Trstu dne 20. 4. 1954, št. 157 • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna Graphis, Trst

Mnenje mladine

V soboto, 4. t. m., je na mladinskem srečanju v Dragi pri Trstu predaval tudi dipl. iur. Filip Warasch s Koroškega o narodni situaciji danes. Z namenom, da bi naši bralci spoznali stališče dela slovenske koroške mladine, objavljamo njegovo predavanje.

Uredništvo

Prav gotovo noben učenjak ne bo znal dati čisto natančne in povsem pravilne definicije o narodu, toda: »narod je živa, biološka in kulturna skupnost ljudi, ki ima isto pokolenje, isto domovino, isto zgodovino in usodo, isto kulturo in neki svojski narodni značaj ter se te svoje skupnosti tudi zavdajo.« Narod je torej po tej definiciji proizvod narave, zgodovine, duha in skupnega čutenja.

Skušam torej osvetliti, kako mladina gleda na problem narodnosti in kako je pripravljena sodelovati v forumih, ki naj bi narod vodili. Treba si je narisati sliko o generacijskem problemu na splošno. Znanstveniki poznajo več aspektov, pod katerimi gledajo na ta problem: tako obstaja religiozni, psihološki, filozofski, sociološki, i.dr. Ukvarjal se bom tu predvsem z religioznim aspektom, ker imajo mladinci predvsem tukaj največ možnosti, da se otresejo starega in si želijo nekaj novega. Je sicer zelo težavno najti neko zaokroženo sliko o današnji mladini na tem področju, toda precej mladine kritizira ustroj Cerkev. Prav zategadelj se danes svetuje Cerkvam, da stare simbole obnovijo ali pa jih na novo tolmačijo. Ta nasvet je predvsem danes zelo aktualen. V krizi doraščajočega se izraža predvsem njegova nemoč dojeti oblike, ki mu ne ustrezajo.

Važna je n. pr. verska resnica, da je Bog naš oče. V prejšnjih stoletjih je bila vloga očeta vsakomur jasna, vsakdo je takoj doumel, kaj je zanj Bog, če je uporabljal zanj izraz oče. Danes je oče izgubil važne funkcije, ki jih je imel prej kot predstojnik neke velike družine. Vloga očeta je postala nejasna. Pojem očetovstva se danes presnavlja, kajti danes razumemo pod besedo oče bolj tovariško razmerje. Mladí človek torej povezuje nebeškega očeta z lastnim očetom, kateremu se protivi.

Toda glejmo, ali ni z našimi voditelji podoben problem? Dosti časa smo iskali karizmatika, ki bi vodil narod; danes odklanjamo take metode vladanja tudi mi, ki smo narodne manjšine; vidimo raje skupino, ki usmerja politiko

Mladino v šoli učijo, kako je kavzalno mišljenje potrebno za spoznavanje; zaradi tega božje delovanje na tem svetu, delovanje tistega boga namreč, o katerem se govori v mitološkem jeziku, v spoznanju marsikaterega mladega človeka nima več prostora.

Mladina je danes skeptična do samih golih besed in svetovnonazorskih gesel in ta skepsa mladine razkrinkuje mnogo tistega krščanstva, ki ga ljudje napačno razumejo in ni zmožno življenja. To kritično stališče mladine pa mora prisiliti starejšo generacijo, da oceni svoje zadržanje v luči pravega krščanstva.

Če sem se torej ukvarjal z religioznim aspektom generacijskega problema, sem se zato, ker marsikatera spoznanja na tem področju zlahka prenesejo na probleme, ki tarejo narodnostne skupnosti.

Drugi aspekt generacijskega problema, ki bi ga rad obravnaval, je psihološki. Tu sledim Pavlu Kielholzu, ki pravi.

1. Generacijski problem, ki je sicer vedno obstajal, se je v zadnjih 50 letih bistveno spremenil in zaostрил. Zaradi akceleracije, zelo zgodnje seksualne zrelosti, hitrejšega intelektualnega razvoja in retardacije, to je počasnejše zrelosti karakterja, se je puberteta bistveno podaljšala ter se je njen potek zelo zapletel.

2. Podaljšana mladostna doba povzroča pri mladostniku boj, ki traja več let in ki ga more premagati le s tem, da se spozna sam in v dialogu s starejšimi ljudmi. Premistitev mladostne dobe pa je prvi pogoj za nadaljnji razvoj in zrelost.

3. Prav srednja generacija najde pogostokrat za mladostnika najmanj razumevanja, ker stoji sredi poklica, materialističnega stremjenja in družbenega življenja, zbudi se pa šele takrat, ko pride do težav.

Iz tega izhaja:

Osnovna celica medčloveških odnosov je in ostane družina in iz te mora izhajati tista moč, ki obvaruje otroka pred napakami v razvoju in to prav v podaljšani puberteti.

Od te ugotovitve pojdemo naravnost k našemu problemu. Nemoten razvoj mladine nam je zagotovljen samo tedaj, če so nedotaknjene tudi družine. To za nas pomeni da je obstoj narodnostne skupnosti zajamčen le tedaj, če imajo narodno zavedne družine do mladine pravi odnos — se pravi: da ne

odklanjajo novega, ker se jim pač zdi sumljivo; da so pripravljene na razgovor z mladincem o vseh vprašanih, ki ga zanimajo.

Taka družina je torej tudi narodnostna skupnost, ki živi ločena od matičnega naroda v tujem okolju. Samo tedaj, če je ta družina zmožna, da drži skupaj, če je razmerje med mlado in staro generacijo uravnovešeno, je možen njen nadaljnji razvoj.

Zakaj se je mladina postavila proti vladajočemu sistemu, in to tako mladina narodov, ki vlada, kot tudi mladina narodnostnih manjšin? Vzemimo samo primer Korotana na Dunaju, Narodnega sveta ali KKZ, da se omejimo le na ožjo domovino. Poskusimo najti odgovor na to vprašanje, sklicujoč se na Güntherja Nenninga, ki samega sebe označuje za kristjana in marksista. Njegov primer velja tako za tiste, ki kot Nenning menijo, da gre pri revoluciji mladine za novo socialistično revolucijo, kot tudi za tiste, ki nismo tega mišljenja.

Revolt mladine še ni revolucija v stadiju družbene uresničitve, pravi Nenning, temveč je to duhovna revolucija, ki se šele vrši v glavah: gre za odpravo kapitalizma, za vzpostavitev socializma v (nadaljevanje na 6. strani)

Marijanski kongres

(nadaljevanje in konec)

Za nami se dviga manjša, a višja tribuna polna časnikarjev, fotografov in tehničnega osebja. Kar se mi odpira pred očmi, je tako prostrana in bogata podoba, da se moram mučiti, kako bi v besedah posnel in jo predočil bralcu. Na levi in desni ni več njiv in travnikov, ampak veličasten mozaik iz živih ljudi, ali preproga stkana iz romarjev. Šele ko mi že nekaj časa kroži pogled, opazim iznenada onkraj polja nadaljnjo podobo, ki me preseneti: to ni strmo pobočje Kalvarije in ni videti več travnatih pašnikov med redkim rdevjem, ampak je to veličanska živa freska čez vso strmo steno — ali pa moda z rastlinja in živih romarjev sestavljen in nad poljem skoraj pokončno razpet baročni gobelin.

Kako naj čim bolj verno orišem prizor, ki se mi odpira vsenaokrog pred menoj? Po vsem Kalvarijskem pobočju in na polju v obrobju boljčijo vsenaokrog prazniške obleke v vseh barvah, ki jih nudijo sedanji modni kroji. Znotraj tega okvira pa so smotno razpostavljene skupine mnogovrstnih uniform: resno elegantne halje ženskih redovnic, spokorne halje moških redovnikov, temno umirjene uniforme škofijskih duhovnikov; vmes pa blesteče ljudske noše, ki so urejene po skupinah in razvrščene po krajih: dalmatinska, banatska, zagorska, liška, bosanska, istrska, hrvaško-primorska, slavonska, prav blizu tribune pa slovenska gorenjska.

Zastave, cvetje, zelenje in drevje poživljajo vso okolico, starodavni graščini ali utrdbi podobno ozadje našega odra z oltarjem pa dajeta nem okvir živemu prizoru. Vse, kar je na polju, ni mozaik in ne preproga ter na pobočju griča ni freske in ne gobelina! Ves ta amfiteater, napolnjen z ljudmi prazničnih obrazov in oblek, je dejansko velik rožnati vrt, z živimi cvetovi.

Ko se začne mašna daritev, se ves ta živi vrt zgane, obrazi se uprejo proti oltarju, desnice se dvignejo in zaznamujejo s križem, usta se odprejo in zažubori pobožna molitev. Potem utihnemo, da poslušamo božjo besedo, nakar se zopet vsi oglašamo v mogočnem petju. Zvočniki so dobro razpostavljeni, frančiškanski duhovnik vodi po mikrofonu petje in molitve, kratke misli in daje navodila in objavlja namene naših molitev v raznih jezikih. Vse je dobro sinhronizirano in se vsa slovesnost redno razvija, kot da smo se vsi skupaj večkrat poprej vadili za nastop.

Za slovesno mašo prevladuje seveda hrvaški jezik, važnejše objave tudi v drugih jezikih. V maš-

ni obred vključijo tudi pevsko točko iz vzhodne liturgije.

Slovenščina pa je imela privilegirani delež v programu: poleg pozdravov in darovanjskih prošenj kot vsi drugi jeziki, je bilo še eno biblično branje, nato pridiga škofa Leniča iz Ljubljane in tri pesmi.

Glavni nagovor je imel kardinal Franjo Šeper, prefekt papeškega urada za pravovernost v Rimu in še vedno tudi postavni zagrebški nadškof ter metropolit. Govoril je preprosto, a tehtno: o Devici Mariji, o temeljih krščanskega verovanja, o cerkvenem edinstvu, o Cerkvu, pri čemer je energično grajal kritike in kontestacije nekompetentnih in neodgovornih kristjanov. Obhajilo je delilo dvajset duhovnikov skoraj pol ure.

Na koncu maše smo poslušali še papežev nagovor, pozdrav in blagoslov, ki nam ga je poslal iz Castel Gandolfa po radiu in neposrednem prenosu. Uradni marijanski kongres se je zaključil z zahvalno pesmijo.

STANKO ŽERJAL

— o —

ZAKAJ ŽELI SOVJETSKA ZVEZA PREMIRJE NA ZAHODU

(Nadalj. s 1. str.)

kak vdor ali udar v Romuniji ali Jugoslaviji. To bi pomenilo prekršitev premirja na Zahodu, ki ga tako potrebuje in katero si hoče še bolj zagotoviti z nameravano konferenco o evropski varnosti. Vsekakor se jim za zdaj v Romuniji in v Jugoslaviji ni treba bati sunka od zunaj — kvečjemu udara od znotraj, ki bi računal na sovjetsko pomoč. Toda taki politični pustolovci bi danes verjetno s tem ne napravili velike usluge Sovjetski zvezi, zlasti ne, če bi potrebovali njeno pomoč. Sovjetska zveza se v Evropi ne mara igrati z ognjem, dokler ne reši spora s Kitajsko, tako ali tako. Potegnili bi kvečjemu kostanje iz žerjavice, če bi jih spekli drugi. Ves vrišč o neposredni sovjetski nevarnosti za Romunijo, Jugoslavijo ali Sredozemlje je torej odveč. Rusija gre in bo šla samo tako daleč, do koder bo lahko šla brez tveganja. Tu pa se začne poglavje o obrambni pripravljenosti in sposobnosti tistih držav, ki se čutijo ogrožene od Sovjetske zveze.

Tržaškega

Obisk Slovenske skupnosti v Ljubljani

Delegacija Slovenske skupnosti iz Trsta je v petek, 10. t.m., bila na uradnem obisku pri Socialistični zvezi delovnega ljudstva v Ljubljani. Po končanih razgovorih je bilo izdano naslednje poročilo:

»Pred začetkom razgovorov, ki so bili na sedežu republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva v Ljubljani, je delegacija Slovenske skupnosti položila venec na Prešernov spomenik v Kranju in na spomenik talcev v Begunjah na Gorenjskem; s tem je poudarila pripadnost enotnemu slovenskemu prostoru in je hkrati počastila spomin vseh žrtev nacifašističnega terorja in padlih v narodnoosvobodilni vojni.

Na političnih razgovorih so sodelovali za Slovensko skupnost: predsednik sveta dr. Zorko Harej, politični tajnik dr. Drago Štoka in člani izvršnega odbora dr. Drago Legiša, dr. Franc Mišič, dr. Rafko Dolhar, dr. Maks Šah, za republiško konferenco SZDL pa člani predsedstva: Jože Hartman, Majda Bojc, Tone Fajfar, član izvršnega odbora, Božo Kovač in Niko Lukež, podpredsednik mestne konference SZDL Ljubljana.

Med razgovori so predstavniki Slovenske skupnosti obrazložili značaj, vlogo in delovanje svoje politične organizacije ter probleme slovenske narodne skupnosti v Italiji, katerih pravična ureditev je predmet nenehnega prizadevanja Slovenske skupnosti. Govor je bil nadalje o prispevku, ki ga daje Slovenska skupnost splošnemu političnemu in družbenemu razvoju v deželi Furlaniji - Julijski krajini. Slovenska skupnost se zaveda, da sta obstoj in razvoj slovenske narodne skupnosti v Italiji odvisna tudi od dobrih odnosov med sosednjima državama, za kar si je vedno vztrajno prizadevala. Zato ji je tudi tuj vsak poskus motenja dobrih odnosov ter kakršnegakoli netenja sovraštva. Prizadeva si tudi za vsestransko utrjevanje in poglobljanje stikov z matičnim narodom.

Delegacija republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije pa je delegacijo Slovenske skupnosti informirala o vlogi SZDL v slovenski samoupravni socialistični družbi, o notranje in zunanjepolitičnem položaju Jugoslavije in o interese Jugoslavije oziroma Slovenije za pozitivno reševanje vprašanj slovenskih narodnih skupnosti v

zamejstvu. Delegacija RK SZDL Slovenije je obvestila delegacijo Slovenske skupnosti tudi o položaju narodnosti v SR Sloveniji.

Ob tej priliki je delegacija RK SZDL Slovenije ponovno poudarila načela, izrečena v zaključkih predsedstva in izvršnega odbora z dne 16. oktobra 1970 o nujnosti podpore vsem Slovencem in njihovim organizacijam, ki priznavajo obstoječo socialistično samoupravno družbo in politično ureditev v Sloveniji in Jugoslaviji.

Izražena je bila tudi potreba po utrjevanju enotnega slovenskega kulturnega prostora. Izraženo je bilo mnenje, da je enotnost slovenskih prizadevanj za doseg narodnostne zaščite za vse veje slovenske narodnostne skupnosti brez razlike in diskriminacije v okviru držav, kjer živijo, prvi nujen pogoj za narodno ohranitev in razvoj. Menili so, da so narodnostne manjšine kot subjekt mnogo plodnejše v prizadevanjih za doseg pravic, če bodo znale poiskati ustrezne oblike povezovanja s stvarnostjo, v kateri živijo in s silami, ki v tej stvarnosti delujejo v smeri demokracije in napredka.

Obe delegaciji sta se strinjali, da organizaciji, ki ju zastopata, težita in si prizadevata vsaka v svoji stvarnosti in s primernimi sredstvi za doseg popolne in zaščitene enakopravnosti Slovencev v Italiji.

Razgovori so potekali v odkritem in prijateljskem vzdušju. Obe strani sta ugotovili koristnost medsebojnih stikov in poudarili obojestranski interes, da se ti nadaljujejo in poglobljejo.

SESTANEK O CVETLIČARSTVU

Na pobudo deželne ustanove za razvoj poljedelstva v Furlaniji - Julijski krajini, pokrajinskega inšpektorata za poljedelstvo v Trstu in Tržaške zadruge vrtnarjev in cvetličarjev je bil pretekle dni na Proseku sestanek cvetličarjev tržaške pokrajine in tehnikov zgoraj omenjenih ustanov. Na sestanku so razpravljali o možnostih za nadaljnji razvoj cvetličarstva v naši pokrajini in o tem, kako naj bi se cvetličarji posluževali možnosti javnih financiranj s strani države in drugih skupnosti. Dogovarjali so se tudi o načrtu za gradnjo toplih gred v skupni površini okrog 20.000 kvadratnih metrov, kar naj bi dalo nadaljnji zagon cvetličarstvu v naši pokrajini.

Soročena na „kraški oficeti“

V nedeljo je bila na Repentabru letošnja »kraška ohcet«, po celotedenskih pripravah in veselju. Dopoldne ob desetih je poročil repentaborski župnik g. Zele svojega farana Emila Škabarja in Majdo Brišič iz Brišičikov v proseški fari. Po zakuski pri »Furlanu« se je razvil svatovski sprevod skozi Col v Veliki Repen, kjer je bil poročni obred in gostija. V sprevodu je bilo veliko ljudskih noš in kljub dežju, ki se je vлил, ni nobena »dezertirala«. Le ženina in nevesta sta šla pod »rdečo marelo«, ki tokrat ni bila samo za reprezentanco.

Mladoporočencema naša prisrčna voščila k skupnemu življenju!

Srečanje znanstvenikov

Kraški teden je letos imel tudi znanstveno obeležje, ker so se v petek v Repnu zbrali priznani strokovnjaki in razpravljali o temi: kmetijstvo na Krasu. Zaključke razprav so povzeli v posebnem dokumentu, ki zasluži največjo pozornost in bi bilo prav, da bi bil

čimbolj razširjen.

V soboto pa so se na repentaborskem županstvu srečali nekateri upravitelji kraških občin s svojimi kolegi iz Karnije in Piemonta ter zanimivo razpravljali o krajinski zaščiti in o pristožnostih, ki jih na tem področju imajo občinske uprave.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

v a b i

v torek, 21. septembra 1971, ob 20.30 v Kulturni dom na

VEČER MAKEDONSKIH PLESOV IN PESMI
Na povratku iz turneje v Nemčiji gostuje folklorni ansambel

KOČO RACIN

iz Skopja.

Predprodaja vstopnic vsak dan na sedežu SPZ ul. Geppa 9 in eno uro pred začetkom pri blagajni Kulturnega doma.

Cena vstopnic Lit. 500, dijaki Lit. 300.

AKTUALNOSTI

MAŠČEVANJE NAD MRTVIM HRUŠČOVOM

V soboto je umrl v kremeljski bolnišnici Nikita Hruščov, mož, ki je napravil konec stalinističnemu terorju v Sovjetski zvezi in dal sovjetski vladavini »bolj človeško dimenzijo«, kot je nekdo zapisal. Tudi on je bil trd, kot sta dokazala zadušitev upora na Madžarskem l. 1956 in zadeva Kube, ki bi bila kmalu sprožila tretjo svetovno vojno, a vendar človeški. Pod njim so tudi pisatelji in umetniki svobodneje zadihali in ni se jim bilo treba več bati pregnanstva v sibirskih taboriščih za vsako bolj svobodno misel.

Sedanji sovjetski mogotci, ki so Hruščova vrgli, pa niso hoteli, da bi hvaležni ljudje mrtvecu izkazali čast in hvaležnost, ker jih je rešil strahu in stalinizma. Zato so držali njegovo smrt dva dni v tajnosti in noben uradni predstavnik se ni prikazal na pogrebu.

SPOMINSKE SVEČANOSTI V NABREŽINSKI OBČINI

V nedeljo zjutraj so v devinsko-nabrežinski občini odkrili vrsto spominskih plošč, ki bodo vedno opozarjale na zločine, ki so jih v teh krajih med vojno zagrešili nacistični okupatorji. Dne 16. avgusta 1944 so nemški vojaki skoraj v celoti požgali Vižovlje, Mavhinje, Cerovlje in Medjo vas.

Na spominskih svečanostih v omenjenih vaseh so sodelovali priložnostni govorniki, nabrežinska godba in povski zbor »Fantje iz pod Grmade«. Govorniki so predvsem obujali spomine na žalostne dogodke v vojnih letih in poudarili doprinos slovenskega prebivalstva h končni zmagi nad nacizmom in fašizmom.

Slovesnosti se je v vseh krajih udeležilo lepo število domačinov, občinskih predstavnikov in zastopnikov različnih političnih strank.

IZSELJENCI

Izseljenci iz Beneške Slovenije so imeli preteklo nedeljo v Švici občni zbor, na katerem so izvolili novo vodstvo, odobrili tri resolucije in postavili smernice za bodoče delo. Občnega zbora so se udeležili delegati — predsedniki raznih številnih sekcij, ki delujejo po vsej Švici

Po pozdravu predsednika Marka Petriča, ki je nanizal nekaj misli o delu Društva izseljencev iz Benečije, so naše izseljence pozdravili tudi deželni svetovalec LSS Drago Štoka, deželni svetovalec KPI Dušan Lovriha ter predstavnik SKGZ Viljem Černo. V glavnem so govorili o problemih Beneške Slovenije in o težkem problemu emigracije.

V imenu LSS je deželni svetovalec Štoka govoril tudi o korakih, ki so bili v tem smislu storjeni v deželnem svetu s strani njegove skupine; omenil je hud problem vojaških služnosti ter nujnost, da se v Špetru, Sentlenartu in Tarčentu zgradijo čimprej nove tovarne, ki bodo dajale delavski mladini doma delo, da ji ne bo treba po svetu iskat kruha. Ustavil se je tudi pri narodnostni problematiki Beneške Slovenije, podčrtal značilen in nadvse pomemben razvoj, ki smo mu danes vsi priča, in izrazil upanje, da bo ta narodnostni razvoj šel v Benečiji naprej svojo pot in da bo združil vse beneško ljudstvo.

Za predsednika Društva izseljencev je bil potrjen Marko Petrič; v odboru pa so še Dino del Medico in več Benečanov, ki žive doma, to pa zato, ker bo Društvo razširilo svoje delo tudi v Benečiji.

NAŠIM MOŽEM V ČAST IN SPOMIN

Klub starih goriških študentov v Gorici, ki združuje še živeče nekdanje študente slovenskih goriških srednjih šol izpred prve svetovne vojne, ima za svoje kulturno poslanstvo, da budi in hrani svetel spomin na primorske politične in kulturne javne delavce iz prejšnjih časov.

Klub je priredil spominske dneve, skoro taborske slovesnosti z odkritjem spominskih plošč Andreju Gabrščku, Vinku Vodopivcu, Klavžarju, Antonu Gregorčiču, da omenimo samo nekatere. Člani kluba pa pripravljajo pod vodstvom predsednika Gorkiča iz Vrtojbe še eno tako slovesnost.

V nedeljo dne 26. septembra bo slovesno odkritje spominske plošče goriškemu rojaku, narodnemu buditelju, taborskemu pobudniku in prosvetnemu delavcu Antonu Znidarčiču. Bil je dolgo let vikar v Gradnem v Brdih. Ustanovil je tudi narodnoobrambno društvo »Slovenski jez« v Višnjeviku.

Spominu tega zaslužnega moža se bomo poklonili, kot omenjeno, 26. septembra ob 15. uri v Višnjeviku.

Na sporedu spominske slovesnosti bo poleg slavnostnega govora Branka Marušiča petje »Briškega okteta« in še drugi kulturni nastopi.

Klub vabi vse rojake k obilni udeležbi.

Števerjan**USPEH HLEDETOVE SKUPINE**

Ansambel Lojzeta Hledeta iz Števerjana se je že kar dobro uveljavil. Udeležil se je tudi III. festivala ljudsko-zabavne glasbe Slovenije, ki je trajal od 27. do 29. avgusta v Ptujju. Udeležil se ga je že drugič.

Lani je nastopil s skladbami, ki sta jih priredila Jerica Koren in Lojze Hlede. Letos pa se je predstavil s skladbama »Dve pismi« in »Mati«. Besedilo je Malavašičevo, glasba pa Lojzeta Hledeta.

Upanja za kak uspeh ni bilo dosti, ker so tekmovalce zelo dobre glasbene skupine. Zato je bilo tem večje presenečenje, ko je bila naša skupina pripuščena k nastopu na zaključnem večeru pred 3000 poslušalci.

Nagrado je dobila pesem »Dve pismi«. Fantje Hledetove skupine so bili ponosni in veseli, da so dosegli tako lep uspeh. Zadovoljni pa smo tudi vsi domačini. Našim fantom želimo še dosti takih uspehov.

Iz Goriške**Slovesnost na čast padlim v Sovodnjah**

Prejšnjo soboto zvečer nekaj po osmi uri se je zbrala v Sovodnjah precejšnja množica ljudi iz vseh sovodenjskih vasi.

Zbrane je najprej pozdravil sovodenjski župan Jože Češčut. V govoru je poudaril pomen slovesnosti v spomin padlih občinarjev za svobodo in za zadostitev, ker so neznani pobalini oskrunili na fašističen način spomenik padlih in žalili njih spomin in žrtev.

Nato je govoril goriški občinski svetovalec Peter Sancin, ki so ga navzoči z odobravanjem poslušali.

Poudaril je, da je potrebno našo narodno skupnost zaščititi in ji dati možnost vsestranskega razvoja, obenem pa tudi temeljito preprečiti podobna fašistična izzivanja, ne pa jim še dajati potuho, kakor se godi še sedaj.

Na koncu je nastopil pod vodstvom požrtvovalnega Zdravkota Klanjščka moški zbor iz Rupe - Peči.

Omeniti je potrebno, da so take zadostilne počastitve naših najboljših sinov nujno potrebne posebno naši mladini, da se pouči in zave, zakaj so mnogi naši fantje in možje padli in dali življenje. Na proslavi je bilo prav to premalo poudarjeno.

Padli so, da lahko živimo danes boljše življenje. Predvsem pa so imeli oni pred seboj idejo slovenstva in naše svobodne skupnosti. Zato moramo tudi mi, njih potomci, iskati povod le to, kar nas druži in krepki nako skupnost ter se izogibati razprtij iz abstraktnih ideoloških razlogov.

Želimo in upamo, da se bo prav v Sovodnjah začel ta proces združevanja, ki bo v zgled drugim rojakom v zamejstvu. V duhu skupnosti je naša narodna rešitev. V tem duhu bomo tudi vse žrtve naših prednikov za svobodo, brez kakršnegakoli razlikovanja, najbolje počastili.

PROBLEMI OB ZAČETKU ŠOLSKEGA LETA

Včeraj se je uradno zaključilo vpisovanje otrok tudi v naše slovenske osnovne šole in otroške vrtce.

Z začetkom šolskega leta pa je v zvezi mnogo vprašanj, kar zadeva šolske prostore, katerih marsikje kljub obljubam še danes primanjkujejo. Ponekod so tudi težave z neurejenim prevažanjem šolskih otrok.

Letos sta prenapolnjena tudi slovenska otroška vrtca v ulico Croce in Randaccio. Zato so se občinski možje prepričali, da je v mestu potreben še tretji slovenski otroški vrtec. Razmišljajo že, da bi ga odprli v ulici Torriani blizu pevmskega mosta.

Tam v bližini bi odprli tudi nov italijanski otroški vrtec in sicer na desnem soškem bregu. Tja bi vozili tudi italijanske otroke iz Pevme, tako da bi tamkajšnji vrtec ostal čisto slovenski.

Občinska uprava bo morala letos poskrbeti tudi za nove prostore slovenske trgovske šole, ki se sedaj duši v neprimerni stavbi starega bogoslovnega semenišča. Obljubljajo, da se bo ta šola preselila v ulico Morelli, v prostore, kjer je pred leti poslovala davkarija. Pa tudi tam je treba še marsikaj urediti, preden bodo prostori primerni za učilnice.

Tudi naši izvoljeni občinski in politični zastopniki bi se morali za ta vprašanja neprestano zanimati in jih stvarno in stalno predlagati odločujočim mestom.

DIJAŠKI DOM

Uprava Slovenskega dijaškega doma v Gorici sporoča, da je treba izpolniti prijave za vpis v zavod na posebnih tiskovinah. Dobijo se pri upravi Doma na Svetogorski ulici vsak delavnik od 10. do 12. ure.

PRAZNIK GROZDJA

Krajevna turistična ustanova Pro loco pripravlja »bendimski« praznik s povorkami, vinskimi pokušnjami in drugim sporedom 17. in 19. septembra v Krminu. Sodelovali bodo tudi slovenski vinogradniki iz briških vasi.

POTOVANJE PO SKANDINAVIJI**VIATICUS**

IL.

Tam v vlaku, ki je vozil skozi severne švedske gozdove, sem razmišljal, kako da Slovenci kot majhen narod vendarle nismo znali vzpostaviti tesnejših stikov z Norvežani. Najbrž zato ne, ker so nas usmerjali naši »vodniki« samo na vzhod. Otročje smo se veselili, če so Rusi ali Bolgari prevedli kako Prešernovo pesem ali kako našo mladinsko povest, hkrati pa zanemarjali stike z Zahodom, kjer smo videli same »sovražnike«, ko bi bili v resnici lahko našli ravno tam v manjših narodih najbolj iskrene prijatelje. Z Norvežani nas gotovo veže veliko več stvari kot z Rusi.

Tako smo Slovenci pravzaprav čuden in skoro edinstven primer naroda, ki je po vsej svoji zgodovini in izvoru povezan z Zahodom, pa duhovno, kulturno in politično sili na Vzhod, medtem ko je pri mnogih vzhodnih narodih

opaziti ravno nasprotno težnjo. V tej naši slovenski duhovni situaciji je gotovo nekaj nenormalnega in v tem koreninijo verjetno globlji vzroki za naše narodno neugodje in za razne katastrofe, ki so nas zadele v tem stoletju. Kdo na Zahodu nas je npr. poznal po prvi svetovni vojni, ko so s krivičnimi mejami odrezali od Slovenije Primorsko in Koroško; kdo je vedel za nas kot politični narod? Sami smo zanemarili, da bi se bili Zahodu predstavili kot takšni; predstavljali smo se le kot delček »slavjanskega morja«, ki sega »do Vladivostoka«. Sami smo prezirali svojo narodno individualnost in se ji odrekli, hkrati s svojo zgodovino in kulturno usmerjenostjo na Zahod, ki je bila zgodovinsko pogojena in utrjena.

Norvežani pa so primer naroda, ki se ni nikoli izneveril svoji narodni individualnosti in svoji zgodovini. Vedeli so, kam spadajo in kje

je njihovo mesto, niso izgubljali tal pod nogami in se gnali za utopičnimi političnimi ideologijami. »Skandinavizem«, ki so jim ga v preteklem stoletju ponujali Švedje, da bi jih bolj priklenili nase, so hitro in stvarno odklonili enkrat za vselej. In ta njihova stvarnost je bila tisto, kar jim je omogočilo, da so si ustvarili lastno državo in si zagotovili svobodo, v kateri uspeva norveški narod kakor nikdar prej od vikinškega časa.

Odkar so dobili Norvežani leta 1814 obnovljeno svojo avtonomno državo v personalni uniji s Švedsko, se je število norveškega prebivalstva povečalo štirikratno, od manj kot enega milijona na skoraj štiri milijone. Zanimivo je, da je bilo na pragu 18. in 19. stoletja Norvežanov in Slovencev približno enako, obojih pod en milijon. Norvežani so od tedaj narastli, kot rečeno, na skoro štiri milijone (tu niso vštet norveški izseljenci), Slovenci pa na en milijon 700 tisoč. Razliko so požrli Slovincem potujčevanje, izseljevanje, vojne in splavi

(dalje)

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Knjiga „Slovensko usodo krojimo vsi“

Revija »Mladika« je izdala pred letošnjimi študijskimi dnevi v Dragi knjigo »Slovensko usodo krojimo vsi«, ki vsebuje predavanja in referate s študijskih dni v Dragi v letih 1969 in 1970. Knjiga šteje 207 strani ter je nedvomno po svojem duhovnem pomenu ena najvažnejših, če ne sploh najvažnejša publikacija, kar jih je izšlo na slovenskem jezikovnem prostoru v zadnjih dveh letih. Njena skromna oblika je glede tega nekoliko varljiva, ker ta knjiga veliko več pomeni, kot kaže na zunaj. Sicer pa je tudi zunanja oblika čedna. Knjigo je natisnila tiskarna Graphis v Trstu, uredil pa jo je uredniški odbor, ki so ga sestavljali Marjan Bajc, Marij Maver, Franc Mljač, Sergej Pahor in Silva Resinovič-Valencič. Naklada znaša 500 izvodov, kar se zdi nekoliko premalo, glede na važnost te knjige.

V kratki uvodni besedi je rečeno: »V knjigi so zbrani prispevki vidnih slovenskih znanstvenikov in pisateljev. Ti sestavki globoko posegajo v demokratično rast in napredek slovenske družbe, jo analizirajo in iščejo ustreznih rešitev. V knjižni obliki bodo lahko koristili tudi onim, ki se študijskih dni osebno niso mogli udeležiti, obenem pa bodo dokaz dobre volje in prizadevnosti vseh, da s skupnim delom obravnavajo najbolj pereča splošna slovenska vprašanja.«

Bistven pomen te knjige je v tem, da predstavlja enega najzanimivejših in najbolj uspešnih pojavov slovenskega miselnega pluralizma v zadnjih desetletjih. Čeprav obravnavajo predavatelji probleme — zlasti politično-socialne in kulturne — z različnih ideoloških zornih kotov, to ne okrnjuje celotne podobe slovenskega narodnega stanja v današnjih dneh, ampak jo vsestransko dopolnjuje, kajti česar ne vidi eden, to vidi drugi, in za kar nima rešitve eden, jo ima pripravljeno drugi. V tem — v vsestranskem medsebojnem dopolnjevanju in bogatenju, ki je hkrati dopolnjevanje in bogatenje vsega narodnega življenja — pa je ravno važnost pluralizma.

Edino, kar bi lahko očitali knjigi, je nekaj nepotrebnih tiskovnih napak, ki ponekod nekoliko motijo smisel stavkov in napravljajo misel manj jasno.

SNEMANJE V SLOVENSKEM GLEDALIŠČU V TRSTU

Slovensko gledališče v Trstu začne svojo 27. sezono. Na drugem mestu v našem listu objavljamo razpis za abonmaje, na kar opozarjamo naše bralce.

Pretekli dnevi pa je slovenska televizija posnela na filmski trak tri dela, ki jih igra Slovensko gledališče, in sicer Smoletovo »Antigono«, Brancattijeva »Raffaella« in Tolstojevo »Moč teme«. Snemanje zadnjih dveh dram je vodil režiser Jože Babič.

Te dni so se lotili igravci Slovenskega gledališča Brechtove drame »Bobni v noči« pod vodstvom gostujočega režiserja Mileta Koruna. V novi sezoni bo imelo Slovensko gledališče iste igravce kot lani.

RAZSTAVA »GRUPE U«

V Kraški galeriji (v Kraški hiši) v Velikem Repnu bodo odprli v soboto 18. t. m. ob 19.30 razstavo šestih mladih slovenskih slikarjev, ki so se povezali v skupino in si dali ime »Grupa U«. Ti slikarji so Kozman, Švara, Vecchief, Volk, Zulian in Žerjal. »To bo razstava o Krasu na samem Krasu«, kot pravi Milko Bambič na vabilu, kjer jih predstavlja. »S tem ne žele poudariti le naše kulturne prisotnosti na tem lepem delu naše zemlje, marveč tudi dejansko prizadevanje, da se Kras ohrani v objemu lastni naravni lepoti, ki jo postopoma pači in uničuje sodobni človek.«

Razstava bo odprta do 8. novembra.

★

V nedeljo so odprli v Beli peči pri Trbižu prvi naravni park v deželi Furlaniji - Julijski krajini. Park obsega 50 hektarjev. Odprl ga je deželni odbornik Moro.

RAZPIS ABONMAJA SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA V TRSTU ZA SEZONO 1971-72

Repertoar za abonente:

1. Bertolt Brecht: BOBNI V NOČI (drama ali komedija)
2. Jovan Sterija Popović: KIR JANJA (komedija)
3. Wilder, Williams, Jones: AMERIŠKI VEČER (Tri enodejanke)
4. Sergej Verč: KO LUNA ŠKILI Z DESNIM OČESOM IN JAŠE VELIKI VOZ (drama)
5. Commedia dell'Arte - Dušan Jovanovič: IGRA O TREH ROGONOSCIH (komedija)
6. GOSTOVANJE DRAME S N G IZ LJUBLJANE
7. GOSTOVANJE MESTNEGA GLEDALIŠČA LJUBLJANSKEGA.

Vrsta abonmajev:

- Red A (premijski)
Red B (prva sobota po premieri)
Red C (prva nedelja po premieri)
Red D (mladinski v sredo)
Red E (mladinski v četrtek)
Red F (okoliški, popoldanska predstava na dan praznika)

Cene za abonente:

- Parter I (sredinski sedeži) - premiera - Lir 13.500 - ponovitve - Lir 7.000
Parter II (ostali sedeži) - premiera Lir 9.500 - ponovitve Lir 6.000
Balkon - premiera - Lir 4.000 - ponovitve - L. 3.000.
Okoliški abonma: Lir. 7.000 (preskrbljen prevoz)
Mladinski abonma Lir 2.000
Invalidi Lir 2.000 (za katerokoli vrsto abonmaja)
SG v Trstu razpisuje, razen premiere, tudi družinski abonma, ki omogoča družinam skupni obisk z enim samim osnovnim abonmajem, h kateremu vsak nadaljni družinski član doplača Lir 2.000.

Abonmaje vpisujemo vsak dan, razen ob praznikih in v ponedeljkih dopoldne, v Tržaški knjigarni, ul. S. Francesco 20, tel. 61-792, od 8. do 12.30 in od 15.30 do 19. ure. Plačljivi so v dveh obrokih do 1. februarja 1972.

Dosedanje cenjene abonente prosimo, da potrdijo svoje abonmaje do srede, 22. t.m. Samo do tega dne jim bomo lahko zagotovili njihove lanske sedeže.

Mnenje mladine

(Nadaljevanje s 3. strani)

mladih glavah. To je revolucija, kot je znano iz zgodovine, v svoji najbolj radikalni fazi: gre za kritiko sistema, za kritiko, ki seže do korenin sistema, ki hoče sistem iztrgati s koreninami vred, da se ustvari neka imaginarna, nova, boljša, bolj človeška družba.

Dolgo časa, predvsem v letih okoli 1950, se je starejša generacija glasno pritoževala, da se mladina ne zanima za politiko. Toda stavek: »Mladinec, zanimaj se za politiko« — tukaj ne bi izključil manjšinske politike — je pomenil »Mladinec, zanimaj se za mojo politiko, voli me, podpiraj me, vojskuj se zame, itd.« Ničesar podobnega pa noče današnja mladina, ki se zanima za politiko.

Današnja mladina, posebno tisti del, ki je začel politično misliti, kliče po demokraciji. Ne po neki zahodni demokraciji, temveč po demokraciji v prvotnem pomenu besede. Hoče, da bi se vse ljudstvo udeležilo vlade. Desetletja so se znanstveniki trudili, polnili cele biblioteke in dokazovali, da demokracija ni demokracija, kar pomeni vladanje vseh. Sedanja generacija tega sploh ne upošteva. Mladina trdi: demokracija pomeni sodelovanje vseh občanov pri družbenih procesih odločanja — ali pa gre za neko zlagano demokracijo. Za mladino je demokracija, ki se kaže v tem, da greš nekajkrat na leto volit stranke, ki se azlikujejo kot pralni paški, ali

odbornike, ki niso izvoljeni od ljudstva, marveč postavljeni od strankarskega aparata, samo trik, s pomočjo katerega si hočejo etablirani cementirati vlado.

To, kar mladina kritizira, je pomanjkanje bazne (osnovne) demokracije: ne poznamo institucije, kjer bi občan sam brez posredovanja poklicnih namestnikov soodločal. Kar mladina hoče, je direktna demokracija. Odborniki ne bi smeli biti odgovorni partijskim aparatom, marveč volivcem.

Ta sistem direktne demokracije naj bo dopolnjen z ustanovo rotacije: noben delegat ne sme opravljati službe več kot določeno število let; prepovedano je kopičenje služb: en človek — ena služba!

Upam, da sem teoretično nakazal to, kar je zame v delovanju neke narodnostne skupnosti najvažnejše: aktivno sodelovanje vseh udov narodne manjšine tako pri programih kot tudi pri praktičnem delu, ne diktat od zgoraj. Odbori in tajništva dobijo šele s tem pravi pomen: obstajajo namreč zato, da skrbijo za informacijo, da formulirajo sklepe, vodijo raziskovanja itd. Tako po mojem mnenju ne more priti do stagnacije, kajti delegat (ali predsednik, odbor, tajnik...) ne more izgubiti stika z ljudstvom.

Preidimo zopet na reformo demokracije. Brez demokracije v gospodarstvu ne more biti prave demokracije, kajti pod demokracijo moramo razumeti tudi dejstvo, da razpolagajo vsi občani z vsemi produkcijskimi sredstvi, kajti gospodarsko močni

ljudje tvorijo nekakšno izvenparlamentarno opozicijo, s tem pa postane demokracija farsa.

Ne smemo misliti, da ta zahteva za pripadnika manjšine nima pomena. In ne zapadimo takoj v to napako, da označujemo vse takšne zahteve kot čisti komunizem. Nivelacije dohodkov in s tem močnejšega vpliva na produkcijska sredstva ne smemo istovetiti z ekspropriacijo. Pod tem pojmom razumem, da je država primorana sprejeti vse finančno-politične in davčnopoliitične ukrepe, da bi preprečila pomanjkljivosti in izrodke.

Teoretičen del referata bi zaključil z Güntherjem Neningob, ki v svoji knjigi »Die Jugendrevolte — Protest oder reale Utopie« piše:

»Po dolgoletnem tarnanju, da mladini manjka idealizma, pa imamo sedaj mladino, ki se bori za visoke ideale: hoče novo in bolj človeško družbo, ki gleda preko meja na ves svet, ki je tudi pripravljena precej pretrpeti za svoje ideale; spomnimo se na izgone iz visokih šol, brutalnosti policije. In zdaj se odrasla generacija te mladine boji. Ta mladina je izpostavljena tudi hudemu psihološkemu boju. Nekoč pod fašizmom so rekli: »Judje so vsega krivi«, zdaj pa pravijo: »Študentje so vsega krivi«.

Kar »odrasle« na tej mladini najbolj boli, jezi in ustrahuje, je vera v ideal, ki je v bodočnosti, to se pravi vera v utopijo — ne neko romantično, iluzorno utopijo, marveč realno utopijo: sedanji družbeni red se da odstraniti, bodoči boljši red je božen — znanstveni, tehnični in ekonomski temelji so danes že dani.«

Sodobno kmetijstvo

Onesnaženje okolja in kmetijstvo

I.

Onesnaženje okolja t.j. tal, vode in zraka postaja iz dneva v dan bolj pereč problem, ker živimo v času velikanskega razvoja industrije in sploh še nikoli do sedaj tako težkih posegov v naravo. Onečiščen zrak in predvsem umazana voda predstavljata že resen notranje-politični problem. Tudi pri nas prihaja to vprašanje čedalje bolj v ospredje. Tudi v kmetijstvu bo treba resneje spregovoriti o tem, posebno o deležu kmetijske panoge pri onesnaženju vode. Ker se vprašanje onesnaženja največ suče okoli vode, bo v prvem delu našega obravnavanja govora najprej o osnovnih zakonitostih vode v naravi in o nevarnostih, s kakršnimi se človek zaradi umazane vode danes srečuje.

Ni življenja brez vode

Vse oblike življenja na zemlji so usodno povezane s stalno prisotnostjo vode. Izgradnja celične substance, njena predelava in razgradnja ni možna, če ni vode vedno na voljo in v zadostni količini. Povprečen človeški organizem vsebuje približno 65 odst. vode. Za opravljanje raznih funkcij porabi naše telo več ali manj bakteriološko brezhibne vode. Vodo pa potrebujemo tudi za umivanje in pranje. Poraba vode je z višanjem življenjske ravni skokovito narasla. Ogromno vode porabi industrija, posebno jeklarska. Tudi tovarne papirja sodijo med velike porabnike vode. To velja tudi za kmetijstvo. Vodo nam mora narava zagotoviti, kar počenja s svojim krogotokom, v katerega pa človek v zadnjem času posega zelo težko — ni nam treba iti daleč, da se o tem prepričamo, smrdišča in peniča notranjska Reka je najbližji primer, tako znotraj Škocjanske jame kot na površini, kjer jo vidijo tisoči turistov na njeni poti do morja in postaja zaradi tega slovenska nacionalna sramota.

Pri svojem kroženju doživlja voda različne spremembe. Ko se vodne pare kondenzirajo okrog izredno majhnih delcev (pod 1 milimikronom) nastanejo majhne vodne kroglice. Slednje na svoji poti skozi zrak vežejo nase snovi, ki se v njem nahajajo. Voda je torej pomemben čistilec zraka. V zemlji pa se voda navzame tudi soli in rudnin, ker le te raztaplja z ogljikovo kislino, ki nastane, ko veže nase ogljikov dioksid iz zraka in zemlje. Voda v zemlji toliko časa pronica navzdol, dokler ne doseže plasti, ki je zanjo nepropustna. Če vodonosni sloj iztopa na pobočju, se tam pojavijo izviri. Če pa so tla apnenčasta, voda apnenec raztaplja. Nastajajo hodniki in votline, ki so v spodnjih plasteh napolnjeni z zelo kvalitetno vodo. Vsak površinski tok pa spremlja tudi podzemski vodni tok. Pitno vodo praviloma zajemamo v podzemni vodi na mestu, kjer je najboljša. Točno je določena kakovost take vode. Če je ne dosegamo, jo moramo popravljati, vendar velja, da taka voda še zdaleč ne dosega naravno brezhibne vode.

Škodljive odpadne vode

Odpadna voda iz industrije in gospodinjstev se vrača v vodno kroženje. Onesnažena je z organskimi in anorganskimi snovmi. Organske snovi pričenejajo razkrajavati mikroorganizmi v naravi (bakterije, glive, prazivali). Organsko substanco razgrajujejo in jo predeluje v sebi lastno snov. Pri tem se

močno razmnožujejo in porabijo veliko kisika. Če je tega premalo, bodisi zato, ker je porabljen, ali pa zato, ker je v vodi toliko organskih odpadkov, da jih mikroorganizmi pri redni količini kisika ne zmorejo predelati, nastopi gnitje. Razvijejo se smrdišči plini in blato. Taka voda predstavlja stalen vir okužbe, v njeni bližini, zaradi smradu, ni mogoče prebivati, okolica ne more služiti npr. rekreaciji, v njej ni nobene ribe več. V talno vodo vdrejo na pol razgrajene snovi in jo uničijo.

Osnovni princip za popraviljanje onesnažene vode je dovajanje kisika, s čimer pospešujemo naravno samoočiščenje vode. Pred tem moramo vodo tudi mehansko očistiti. Mikroorganizme, ki so razgrajevali organsko snov v vodi, nato odstranimo. Zaostalo nesnago in blato običajno segrevajo. S tem pospešijo gnitje. Z nadaljnjim segrevanjem se uničijo mikroorganizmi in izhlapi voda. Odstraniti pa je treba tudi anorganske snovi, predvsem spojine fosfora in dušika, ki vodi do močnega razvoja alg. Odmirajoče alge porabijo preveč kisika, s čimer pade kakovost vode, trpi pa tudi življenje v njej.

Problem detergentov

Če je v vodi veliko detergentov (tenzidov), se tvorijo na njej pene, ki onemogočajo kisiku prodor zraka v vodo. Njihova glavna nevarnost pa je v tem, da zmanjšujejo površinsko napetost koloidov v zemlji. Ti potem snovi, ki bi jih sicer vezali nase, ne morejo

absorbirati, in tako pridejo slednje v talno vodo. Detergente je sicer mogoče zelo hitro biološko razgraditi, če so verige njihovih molekul ravne. Taki detergenti so sicer nekoliko bolj strupeni za ribe, vendar do praktičnih posledic ne pride, ker jih mikroorganizmi zelo hitro razgradijo. V Zahodni Nemčiji velja zakon, po katerem morajo biti vsa sintetična posledica ne pride, ker jih mikroorganizmi z ravnimi verigami. S tem so problem tenzidov, ki uničujejo vode, v glavnem rešili. V Jugoslaviji je onesnaženje vode vedno hujše, ker so kupili stare licence postopkov, ki jih v Zvezni republiki Nemčiji ne smejo več uporabljati. Slovenija bi rada uvedla iste predpise kot Zahodna Nemčija, toda če istih ukrepov ne sprejmejo ostale republike, pobuda ne bo dosti zalegla.

Iz navedenega je jasno, da je problem onesnaženja vode resen in eden najvažnejših problemov našega časa. Industrijskega razvoja ni mogoče zaustaviti, treba pa je sprejeti vse tiste ukrepe, ki bodo preprečili onesnaženje okolja. V onesnaženju voda si lahko Vzhod in Zahod mirno lahko podata roki. Kaže pa, da so v nekaterih zapadnih državah problem vzeli resno in zato smo danes priče vedno številnejšim razpravam in diskusijam ter predlogom za njegovo rešitev. Nedavno je prišlo do »Evropske vodne karte«, ki govori o potrebi javnega nadzora nad njeno uporabo, o potrebi evidentiranju vodnih virov, o mednarodnem sodelovanju, o pravilih za njeno porabo (če porabnik ne vrne vode naravi v prvotnem stanju, bo to veljalo za prekršek, ki se ga kaznuje z odvzemanjem vode) itd.

Skrb za čiste vode zadeva tudi kmetijstvo. O tem pa kaj več v prihodnji številki.

TEDENSKI PREGLED DOMAČEGA ŠPORTA

TENIS

Na Padričah so v soboto uradno odprli dve krasni teniški igrišči, ki ju je v nekaj mesecih zgradil Tenis klub Gaja. Zelo razveseljivo je dejstvo, da se je nekdo lotil tudi te panoge, ki med našo skupnostjo še nima nobene tradicije. Pred nekaj meseci se je na Padričah zbrala skupinica ljudi, polnih dobre volje, in katere glavna pobudnika sta bila predsednik Gaje Grgič ter dr. Klobas, sedanji predsednik samostojnega teniškega odseka, ter pričela sistematično iskati člane za zgraditev teniškega igrišča. Odziv je bil izredno dober, saj so ti naši športniki v najkrajšem času zbrali dovolj fondov za začetek gradnje, večji del vsote pa so si seveda izposodili z jamstvom posameznih članov-ustanoviteljev. Dela je izvršilo specializirano podjetje, ki je v predvidenem roku povsem dokončalo igrišči iz cementne in umetne mase. Tako tlakovanje je po mnenju strokovnjakov izredno dobro in rentabilno, saj igrišče skoraj ne potrebuje nikakega vzdrževanja in tudi voda zelo hitro odteka. Gaja sama pa je poskrbela za razsvetlavo, tako da je zlasti v poletnih mesecih igrišče uporabno tudi zvečer.

Uradne slovesnosti so se udeležili vidnejši politični in športni predstavniki, med katerimi smo opazili: Pittonija, deželnega podpredsednika, Gasperinija, odbornika za šport pri tržaški občini, predstavnika nabrežinske in repentaborske občine, mednarodnega odbojarskega sodnika Caputa, Cupina, tajnika SKGZ in ostale. Prvi je spregovoril dr. Klobas, ki je kratko omenil težave pri izgradnji in poudaril, naj igrišče služi vsem za rekreacijo, predvsem mladim, pa tudi za resno športno udejstvovanje. Predsednik Gaje Grgič je v svojem govoru izrazil željo po še tesnejšem sodelovanju med društvi ter po zgraditvi še več prepotrebnejših športnih objektov. Odbornik Gasperini je zaželel domačom vrednejšo igro.

obilo uspeha, medtem ko je Pittoni prerezal simbolični trak in pohvalil pridne domačine, ki so lahko marsikateremu za vzgled. Pred in po uradnih govorih je godba Parma iz Trebč zaigrala nekaj koranic. Po uradni slovesnosti sta se v ekshibicijskem srečanju spoprijela Košak in Tomovič, ki sodita v sam mladinski vrh jugoslovanskih teniških igralcev. Zmagal je Košak (8:6, 6:4); gledalci pa so lahko videli res kvalitetno igro, kar je pri nas prava redkost.

Ob koncu naj še omenimo, da je Tenis klub Gaja že organiziral tečaj, ki je zelo dobro uspel, saj je jugoslovanski trener bil zaposlen od zgodnjega jutra do poznega večera. Prav bi bilo, da bi vodstvo tega kluba poskrbelo za stalnega, tudi če ne najboljšega učitelja, ki bi vadil zlasti mladino. Prave tečaje na visoki ravni pa bi bilo potrebno organizirati večkrat na leto, zlasti med šolskimi počitnicami, da bi se lahko v najkrajšem času aktivno vključili v pokrajinsko teniško delovanje.

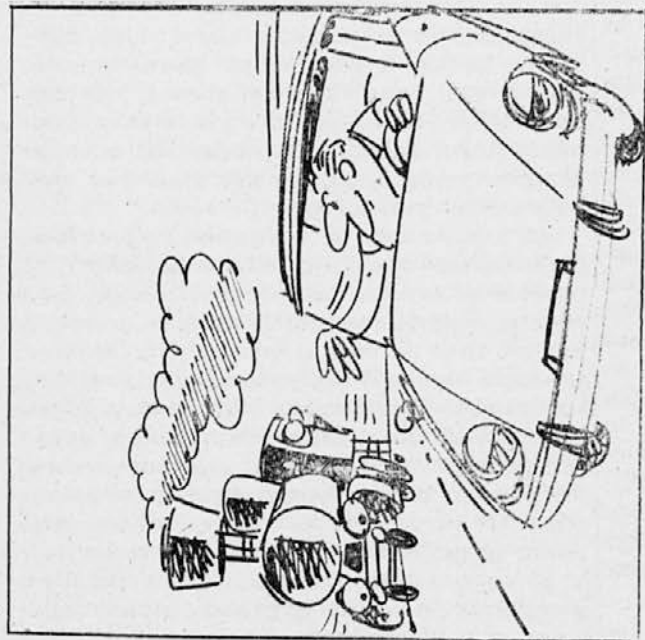
NOGOMET

Bazoviška Zarja je organizirala predprvenstveni turnir, ki se je pričel v nedeljo. Svoj pristop je dalo osem ekip, in sicer: Breg, Primorje, CMM, Ponziana, Vesna B, Inter SS, Primorec in seveda Zarja. Turnir se odvija po izločilnem sistemu in v nedeljo so ekipe zmagale brez presenečenj. Breg je z 1:0 premagal Primorje, Ponziana je odpravila drugo moštvo Vesne z 2:0, Zarja je s pičlim 1:0 premagala Primorca, CMM pa je z najvišjim izidom 4:0 poslal domov Inter SS. Igra je na splošno zadovoljila, čeprav se ekipam pozna, da še niso vigrane, kar pa je tudi razumljivo, saj so šele začele s pripravi. Videli bomo prihodnj nedeljo, če nam bodo polfinalisti nudili razburljivejšo in enakovrednejšo igro.

Piše B.T. riše M.B.

S POLNO PARO 7 na morje

Njuna zvesta lokomotiva ju je spet nesla naprej. proti jugu, morju! Gašper, Miha in Boltežar so ju prehiteli nedaleč od gostilne. Kako ju tudi ne bi prehiteli, ko so pa bili pod paro precej bolj kot njuna lokomotiva!

No, tihe, zagrizene tekme med lokomotivo v pokoku in tremi limuzinami pa s tem še ni bilo konec!

stro-ogrski cilindri lokomotive.
»Ha-ha-haj!« so se zasmejali možakarji z avtomobili.

»Moj citroen potegne 170 na uro! Kaj boš pa na to dejal, poba?« je zabell čez mizo Gašper.

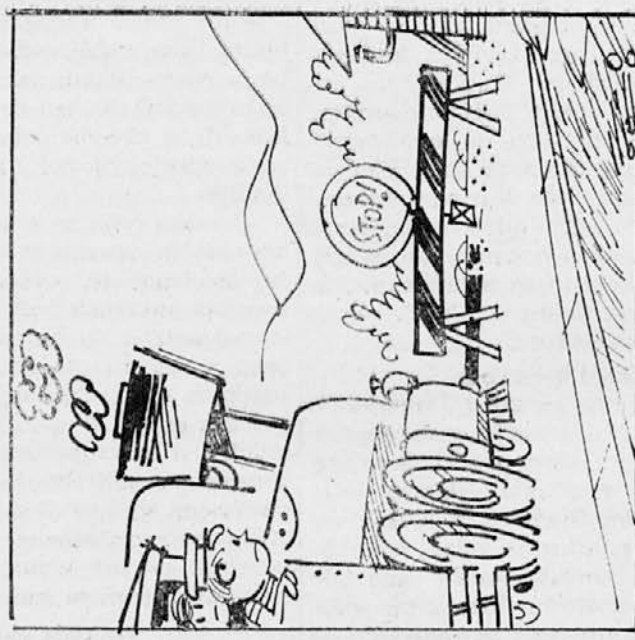
»Malenkost! Najina potegne petdeset naloženih vagonov!« je vrnil Tomaž. Potem pa sta vstala in s tem pokazala, da jima ni za prerekanje take vrste.

13. Pri sosednji mizi so se krepčali Gašper, Boltežar in Miha. Ko so popravili devet postrvi in šest litrov terana, so začeli na vsa usta hvaliti svoje avtomobile.

»Moj opel ima tisoč sedemsto kubikov!« je rekel Miha.

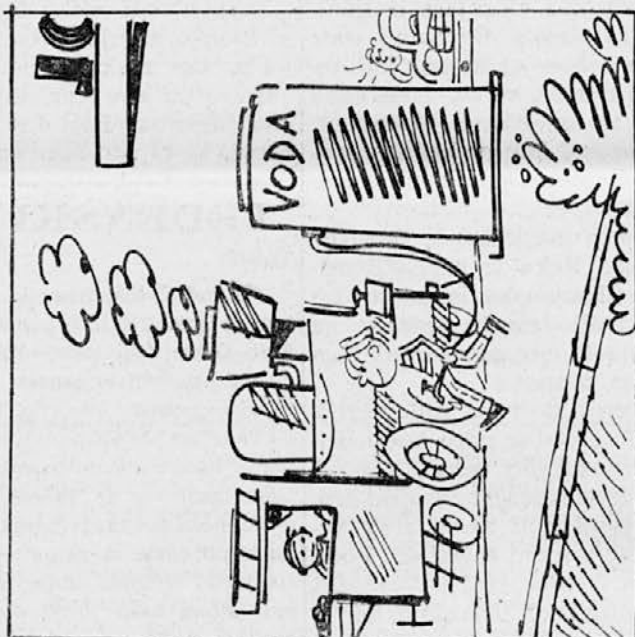
»Najina pa jih ima osemnajst tisoč!«, ni zadržalo Blaža pri sosednji mizi. Pokazal je na ogromni av-

Na veliki tabli ob cesti je pisalo:

Obvoz čez Kamnito grapo. Dolgo lužo in Prašno ravnanje — 95 kilometrov. Boltežar, Miha in Gašper so se pred kozo znebili kletvic, ki jih tukaj ne moremo napisati. Potem so se zagnali v obvoz.

Naša fanta pa sta še za hip postala pred zapreko, da sta zadevo malce premislila.

Tako podprta so vsa štiri vozila spet krenila naprej po gladkem asfaltu. Se preden pa so utegnili razviti svoje hitrosti, sta rdeče-bela koza na cesti in velik znak »STOP« naznanila nov zaplet.

Bila je pač turistična sezona in cesto so popravljali.

Zavrli so pred kozo.

14. Srečali so se spet na črpalki.

Opel, citroen in mercedes so pili — na račun mrkogledih lastnikov — tistega najboljšega, kar ga premore takale črpalka: Super 98! Sedmič podražene! In popili, verjemite ga niso malo.

Naša dobra, stara lokomotiva pa se je zadovoljila z — vodo.